

լազանը Ասլանին յանձնելուց յետոյ նրանք շտապով հեռացան եւ մի քանի րոպէում անյայտացան միւս նեղ փողոցի մէջ, որ տանում էր դէպի գերեզմանատունը: Երեւի, այնտեղ էր նրանց օթեւանը, մեռելների մօտ: Կենդանի մարդիկ այդ թշուառներին իրանց բնակարաններում տեղ չեն տալիս: Խորշում են բռնաներից...

Բայց որքա՛ն ուրախացաւ Զիւբբին, երբ տեսաւ մեզ: Ես չէի կարողանում մոռանալ այն սիրուն ժպիտը, որ երեւաց նրա արեւակէզ, սեւացած դեմքի վրայ: Բայց ինչո՞ւ էր այժմ նա այնպէս վատ հագնուած: Նա այլեւս այն գոյնզգոյն, խայտաճամուկ հագուստը չունէր, որ տեսել էի նրա վրայ Ս. Տիրամօր տօնախմբութեան ժամանակ: Խեղճ աղջիկ, թափառական կեանքը նրա վրայ եւս արել էր իր դժբախտ ազդեցութիւնը: Զագուստը բոլորովին մաշուած էր. մաշուած էին եւ փոքրիկ տրեխները, որ կապել էր իր առանց գուլպայ ոտներին: Երեւում էր, որ շատ հեռու տեղից էին եկել:

Պառաւը աւելի խոժոռադեմ եւ զայրացած երեւաց ինձ: Երեխաների միամիտ վարմունքը չէր կարող այնպէս վրդովեցնել նրան: Ուրեմն, այլեւս ի՞նչ պատճառ կարող էր ունենալ: Ես այդ պառաւին միշտ տխրադեմ եւ թախծալի էի տեսել, բայց զայրացած, ոչ երբեք: Նրա սրտի վրայ ծանրացած էր մի ցաւ, մի դառն կսկիծ, որ միշտ տանջում էր նրան: Սկսեալ այն օրից, որ ես առաջին անգամ տեսայ այդ պառաւին արաբական միւսարեթի մօտ, ամայի աւերակների մէջ, այդ թշուառ կինը խիստ տխուր տպաւորութիւն էր թողել իմ վրայ, որ աւելի նման էր կարեկցութեան եւ ցաւակցութեան, եւ ես պատրաստ կը լինէի բաժանել նրա ցաւերը, եթէ նա իր սրտի գաղտնիքը յայտնելու լինէր ինձ: Բայց ի՞նչ կար նրա սրտում. ի՞նչ էր պատճառը, որ նա այդպէս թափառում էր երկրէ-երկիր եւ, որպէս ստոներ, չէր բաժանուում Ասլանից ու նրա ընկերների ետեւից...

Մենք ման էինք գալիս պարտեզում, վարպետ Փանոսը դեռ շարունակում էր իր հարցուփորձը վանքի եւ անապատականների մասին: Ասլանի ուշադրութիւնը դարձած էր դէպի իր ձեռքի դիւթական գաւազանը, որը, ինչպէս հաւատացրեց Զիւբբին, նրա արհեստի արդիւնքն էր: Բայց հագիւ թէ նա կարող կը լինէր մի այնպիսի գեղեցիկ բան շինել: Գաւազանը սեւ օձի նմանութիւն ուներ, եւ սեւ ներկի տակից խիստ ճիշտ կերպով նկարուում էին այդ սողունի բոլոր թեփուկները, գլուխը, աչքերը, բերանը, լեզուն եւ այլն:

— Այդ ի՞նչ բան է, — հարցրեց վարպետը, ինքն եւս ուշադրութիւն դարձնելով: — Կարծես Մովսէս մարգարէի գաւազանը լինի, երեւի վարդապետներից ընծայ ստացաք:

— Ոչ, մի բռնայ աղջիկից գնեցի, — ասաց Ասլանը: